

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului depus de Vasile Stăvilă,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Vasile Stăvilă împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale Soroca cu privire la anularea răspunsului, constatarea dreptului la indexarea pensiei, obligarea indexării și achitarea diferențelor datorate,

împotriva deciziei din 05 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău

(Dosarul nr. 3ra-313/24

NR. PIGD 2-22122630-01-3ra-03042024)

Admisibilitatea recursului; Art.246 Cod administrativ

Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, jud. G. Cazacu,
Curtea de Apel Chișinău, jud. G. Mîra, V. Sîrbu, A. Bostan,

25 septembrie 2024

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursului depus de Vasile Stăvilă

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Diana Stănilă,

Ion Malanciuc, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 18 august 2022, Stăvilă Vasile a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, prin care a solicitat: - anularea răspunsului nr. S-1392/22 din 18.07.2022; - constatarea existenței dreptului la indexarea pensiei; - obligarea indexării pensiei și achitarea diferenței sumei ce urmează a fi achitată în rezultatul indexării pensiei din 01.12.2018 pentru fiecare an și pentru toată perioada de pensionare, conform Hotărârilor Guvernului Republicii Moldova nr. 186 din 15.03.2019, nr. 165 din 11.03.2020, nr. 660 din 03.09.2020, conform Legii nr. 22 din 12.03.2021, conform Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 162 din 08.09.2021, precum și conform Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 197 din 23.03.2022, începând cu 01.04.2022. În motivarea acțiunii a invocat că a activat în organele Procuraturii Republicii Moldova în diferite funcții din anul 1994 până în anul 2015, având o vechime în muncă de procuror de peste 20 de ani. Susține că începând cu 15.02. 2007, în conformitate cu Legea cu privire la Procuratură în vigoare la acel moment, i-a fost stabilită pensia pentru vechime în muncă.

2. Reclamantul a menționat că, conform Hotărârilor de Guvern nr. 186 din 15.03.2019, nr. 165 din 11.03.2020. nr. 660 din 03.09.2020, Legii nr. 22 din 12.03.2021, Hotărârile de Guvern nr. 162 din 08.09.2021 și nr. 197 din 23.03.2022, CNAS urma să indexeze toate tipurile de pensii, stabilite și recalculat în temeiul Legii privind sistemul public de pensii nr. 156/1998, nr. 437/1990 și nr. 443/1995.

3. Astfel, la 26 mai 2022, a adresat o cerere prealabilă către CNAS pentru restabilirea dreptului la indexare, dar răspunsul a fost că cererea nu contestă un act administrativ. A urmat recomandarea de a depune o nouă cerere, pe care a trimis-o la 23.06.2022. Aceasta a fost respinsă prin răspunsul nr. S-1392/22, care nu a oferit justificări legale pentru refuz.

4. A invocat că în răspunsul său nr. S-1392/22 din 18.07.2022, CNAS nu a făcut trimitere la nici la o lege sau alt act normativ în care s-ar fi stipulat

faptul că el și alți colegi procurori și judecători nu au dreptul legitim ca pensia să fie indexată.

5. A menționat că potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, un drept social poate fi obiectul protecției constituționale garantate de art. 46 și respectiv, art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană numai în cazul când dreptul social respectiv este dobândit și are o valoare economică, or un asemenea drept social, Stăvilă Vasile l-a dobândit licit, odată cu acordarea pensiei pentru vechime în muncă la 17.02.2007.

6. Din răspunsul CNAS, în deosebi cu poziția în parte ce ține de: „în acest context, prin hotărârea (și nu decizia) Judecătorei Chișinău (sediul Centru) din 23.01.2018, menținută de instanțele ierarhic superioare, respectiv indexările ulterioare nu se aplică pentru pensiile procurorilor recalculat după modificarea art. 73 din Legea nr. 294/2008 cu privire la Procuratură categoric nu este de acord pe motiv că este absolut nelegitimă.

7. A reținut că prin hotărârile judecătorești: hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 23.01.2018, decizia Curții de Apel Chișinău din 16.05.2018, menținută prin încheierea Curții Supreme de Justiție, Stăvilă Vasile a fost repus în dreptul de recalculare a pensiei, fiind obligat CNAS la achitarea și recalculare pensiei pe toată perioada de pensionare.

8. Prin aceste hotărâri judecătorești, nu a fost schimbat dreptul la indexarea pensiei cu dreptul la recalculare a pensiei, instanțele judecătorești în general nu au decis referitor la privarea dreptului de indexare a pensiei, partea dispozitivă a hotărârilor judecătorești acest lucru demonstrează.

9. Consideră că argumentele aduse în acest aliniat combat pe deplin alegația CNAS și în partea ce ține de: „respectiv indexările ulterioare nu se aplică pensiilor procurorilor recalculat după modificarea art. 73 din Legea nr. 294/2008 cu privire la Procuratură”, aceste alegații nu au suport juridic, nici faptic, nici probator.

10. Stăvilă Vasile susține că până la 15.02.2007, a achitat primele pentru asigurarea socială, astfel la data indicată mai sus, a obținut dreptul atât la pensie, cât și dreptul la indexare a pensiei, din data respectivă se impune obligațiunea pro activă a instituțiilor statului, cărora le revine obligația de a executa cerințele legii.

11. Conform art. 30 alin. (2) Cod administrativ, autoritățile publice nu pot întreprinde măsuri care să afecteze situațiile definitive sau drepturile obținute.

12. Normele legale impun indexarea pensiei și în privința sa, pe când la moment, el urmează să cerșească acest drept legal dobândit, garantat de norma legală, situație inadmisibilă într-un stat de drept - de iure art. 1 alin. (3) Constituția R. Moldova, mai mult, până în 2018 acest drept a fost recunoscut de CNAS și indexarea se efectua, așadar, dreptul la pensie nu poate fi îngădit nici sub o formă, fiind garantat prin lege, însă până la moment, CNAS neglijează acest fapt, prin ce se încalcă dreptul fundamental al lui Vasile Stăvilă.

13. Reclamantul a indicat că, Curtea Constituțională prin Hotărârea nr. 4 din 27.01.2000, privind controlul constituționalității unor prevederi din legile care reglementează asigurarea cu pensii a judecătorilor, procurorilor, anchetatorilor Procuraturii, funcționarilor publici, a decis că: stipulările legii privind stabilirea unor garanții materiale ale independenței procurorilor, judecătorilor trebuie să corespundă înaltului statut de persoane cu demnitate publică, iar în aceeași Hotărâre, Curtea a menționat, că pensiile pentru vechime în muncă ale judecătorilor și procurorilor au fost obținute prin munca prestată de aceștia, prin exercitarea unor funcții speciale, de importanță majoră pentru societate. Curtea mai menționează că necesitatea instituirii unui nivel sporit de asigurare materială și socială, instituirea pensiei speciale (de funcție) pentru procurori, la fel ca și pentru judecători, nu reprezintă un privilegiu, aceasta fiind justificată în mod obiectiv ca o compensație parțială a inconvenientelor ce rezultă din rigorile statutul special, cărora trebuie să se supună procurorii, statut sever și restrictiv, stabilit prin lege de Parlament.

14. Conform art. 140 din Constituție și Legea cu privire la Curtea Constituțională stabilesc imperativ că: “hotărârile organului de jurisdicție constituțională sunt acte oficiale și executorii pentru toate autoritățile publice, persoane fizice și juridice inclusiv și pentru Casa Națională de Asigurări Sociale. Declară că circumstanțele speței denotă faptul că Stăvilă Vasile este discriminat în coraport cu restul pensionarilor, a căror pensie se indexează, fapt ce contravine prevederilor art. 23 Cod administrativ.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

15. Prin hotărârea din 06 aprilie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a admisă parțial acțiunea. S-a anulat răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. S-1392/22 din 18.07.2022, asupra cererii prealabile. S-a constatat dreptul reclamantului Stăvilă Vasile la indexarea pensiei pentru vechime în muncă. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale de a indexa pensia pentru vechime în muncă în privința reclamantului Stăvilă

Vasile, precum și achitarea diferenței sumei în rezultatul indexării pensiei pentru toată perioada de pensionare conform prevederilor legislației în vigoare de la momentul apariției dreptului de indexare a pensiei. În rest, pretențiile s-au respins ca fiind neîntemeiate.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

16. La 18 aprilie 2023, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat apel împotriva hotărârii din 06 aprilie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

17. Prin decizia din 05 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a casat hotărârea din 06 aprilie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și s-a emis o decizie nouă potrivit căreia: Acțiunea în contencios administrativ depusă de Stăvilă Vasile împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea răspunsului, constatarea dreptului la indexarea pensiei, obligarea indexării și achitarea diferențelor datorate, s-a respins.

18. În motivarea soluției, instanța de apel a concluzionat că, CNAS nu era obligată să indexeze pensia reclamantului pentru perioada de pensionare, iar dreptul la recalcularea pensiei fusese deja aplicat conform Legii nr. 294/2008

19. Curtea de Apel Chișinău a considerat că instanța de fond a aplicat eronat legea în privința mecanismelor de actualizare a pensiilor. Recalcularea pensiilor procurorilor, în baza art. 73 din Legea nr. 294/2008, permite actualizarea pensiei în funcție de majorarea salariilor procurorilor în activitate. Acest mecanism era specific pentru procurori înainte de abrogarea Legii nr. 294/2008. Vasile Stăvilă beneficia deja de recalcularea pensiei conform acestei legi.

20. Instanța de apel a subliniat că nu există un cadru legal care să permită dubla actualizare a pensiilor, adică atât prin recalculare, cât și prin indexare. Conform art. 13 din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, acestea se indexează anual, însă acest mecanism se aplică numai pentru pensiile calculate conform acestei legi. În cazul reclamantului Vasile Stăvilă, recalcularea pensiei conform art. 73 din Legea nr. 294/2008 deja a avut loc, iar instanța a concluzionat că o indexare suplimentară conform Legii nr. 156/1998 nu este aplicabilă.

21. Legea nr. 294/2008, care reglementa recalcularea pensiilor procurorilor în funcție de majorarea salariilor, a fost abrogată la 01 iulie 2011, iar prevederile sale nu mai sunt în vigoare. Instanța de apel a subliniat

că, odată cu abrogarea acestei legi, drepturile legate de recalcularea pensiilor pentru procurori nu mai sunt reglementate explicit. Deși Vasile Stăvilă a beneficiat de recalcularea pensiei conform legii în vigoare la momentul pensionării, el nu poate beneficia simultan de mecanismele de indexare prevăzute de alte legi (Legea nr. 156/1998).

22. Instanța a remarcat că nu există un cadru legal care să prevadă atât recalcularea pensiilor procurorilor în funcție de majorarea salariilor, cât și indexarea anuală a acestora. În lipsa unui temei legal explicit pentru dubla actualizare, instanța de apel a concluzionat că, CNAS a acționat corect prin refuzul de a indexa pensia lui.

23. Curtea de Apel a analizat în detaliu motivele instanței de fond și a constatat că aceasta a aplicat greșit normele de drept material, ceea ce a dus la concluzia că hotărârea din 06 aprilie 2023 nu poate fi menținută. În particular, a accentuat că instanța de fond nu a ținut cont de faptul că Vasile Stăvilă beneficia deja de un mecanism de actualizare a pensiei și nu avea dreptul la o actualizare suplimentară prin indexare.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

24. La 25 martie 2024, Vasile Stăvilă a declarat recurs împotriva deciziei din 05 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii instanței de fond.

ARGUMENTELE RECURSULUI

25. În motivarea recursului recurentul invocă faptul că decizia instanței de apel este neîntemeiată și urmează a fi casată, pe când, instanța de fond a aplicat corect legislația națională și internațională, elucidând toate circumstanțele cauzei.

26. Vasile Stăvilă consideră că dreptul său la indexarea pensiei este protejat de legislația națională și de Hotărârile Guvernului, care impun indexarea pensiilor, inclusiv a celor pentru procurori, drept recunoscut anterior de instanțele de judecată.

27. De asemenea, afirmă că argumentele prezentate de CNAS nu au temei juridic, iar refuzul indexării pensiei constituie o încălcare a dreptului la proprietate, protejat de Constituția Republicii Moldova și Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Refuzul de a indexa pensia constituie o încălcare gravă a acestui drept, similar cu situația recunoscută de CtEDO în cauza Furtună vs. R. Moldova.

28. CNAS a aplicat incorect dispozițiile privind indexarea pensiilor, invocând motive nelegitime pentru refuzul indexării pensiei recurentului.

29. Instanța de apel nu a înțeles corect solicitările recurentului, ajungând la o concluzie eronată.

30. Instanțele naționale, prin hotărâri anterioare (de exemplu, cazul Golubciuc Valentin), au confirmat dreptul la indexarea pensiilor procurorilor. Aceste precedente confirmă că refuzul CNAS este nejustificat și contravine jurisprudenței stabilite.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

31. Art. 244 alin. (1) Cod administrativ prevede următoarele:

„(1) Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.”

32. Art. 245 Cod administrativ relevă că:

„Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la pronunțarea hotărârii sau a deciziei motivate, dacă legea nu stabilește un alt termen.”

33. Art. 245¹ din Codul administrativ prevede că:

(1) Recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

e) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(2) Temeiurile menționate la alin.(1) lit.c) și d) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.

(3) Aprecierea probelor dată de prima instanță și instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin.(1) lit.d) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare

pot fi prezentate probe noi dacă acestea au fost restituite nejustificat sau nu au fost reclamate de către instanța de judecată contrar prezentului cod.

34. Art. 246 alin. (1) și (2) Codul administrativ prevede că:

(1) Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.

Alineatul (2) al aceluiași articol statuează la lit. a¹) că, recursul se declară inadmisibil în special când recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.245¹.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

35. Referitor la termenul de depunere a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că decizia motivată a instanței de apel a fost notificată recurentului la 31 ianuarie 2024, prin intermediul poștei electronice (f.d.116). Cererea de recurs a fost depusă la data de 25 martie 2024. Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, consideră că recursul este depus cu respectarea prevederilor art. 245 din Codul administrativ.

36. Din analiza prevederilor legale reținute supra, rezultă că admisibilitatea/ inadmisibilitatea recursului, în special, urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase. Astfel, normele citate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

37. În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

38. Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

39. Instanța de recurs atestă că motivele de casare, invocate în recurs de Vasile Stăvilă, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 2451 din Codul administrativ, deoarece se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către Curtea de Apel Chișinău și nu relevă interpretarea contrară a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural sau că aceasta s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

40. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus de Vasile Stăvilă, conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în cererea de chemare în judecată, care au fost analizate de către Curtea de Apel Chișinău, fiind apreciate în mod corespunzător. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în prima instanță, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

41. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 2451 din Codul administrativ.

42. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată.

43. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel Chișinău și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici. Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretări și/sau aplicări eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel Chișinău, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretins argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

44. Completul de judecată al Curții Supreme de justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea

și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

45. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

46. Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

47. Din aceste motive, în conformitate cu art. 230 și art. 246 alin.(2) lit.a1) din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară ca inadmisibil recursul depus de Vasile Stăvilă.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc